

Sygn. akt II AKz 362/19

POSTANOWIENIE

Dnia 11 czerwiec 2019 roku

Sąd Apelacyjny w Katowicach w Wydziale II Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO (del.) Arkadiusz Cichocki

Protokolant: Anna Moczek

po rozpoznaniu w sprawie P. W. (W.)

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne nieodwołanie poszukiwania P. W. listem gończym

zażalenia wniesionego przez prokuratora i pełnomocnika wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 10 kwietnia 2019 roku, sygn. akt II Ko 127/18

w przedmiocie umorzenia postępowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2019 roku Sąd Okręgowy w Częstochowie, sygn. akt II Ko 91/17, na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k., umorzył postępowanie w sprawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne nieodwołanie poszukiwania P. W. listem gończym w sprawie Sądu Rejonowego w Częstochowie o sygn. akt III K 897/99.

Na powyższe postanowienie zażalenie wniósł Prokurator Prokuratury Okrękowej w Częstochowie, zarzucając mu obrazę przepisów postępowania, tj. art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. w zw. z art. 339 § 3 pkt 1 k.p.k. oraz prawa materialnego, tj. art. 117 § 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c., wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Częstochowie.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył także pełnomocnik wnioskodawcy P. W., zarzucając mu obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na jego treść, tj. art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k., art. 552 k.p.k., art. 167 k.p.k., art. 4 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. W konsekwencji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uchylenie postanowienia o umorzeniu postępowania i przekazanie sprawy do dalszego prowadzenia Sądowi Okręgowemu w Częstochowie, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, dlatego żadnego z zażaleń nie uwzględniono.

Postępowanie w sprawie zostało zainicjowane wnioskiem z 17 grudnia 2018 r. (złożonym w urzędzie pocztowym w dniu 18 grudnia 2018 r. – k. 13). Wnioskodawca za pośrednictwem swojego pełnomocnika określił w nim przedmiot roszczenia, co doprecyzował w piśmie procesowym z 18 grudnia 2018 r. (złożonym w urzędzie pocztowym w dniu

20 grudnia 2018 r. – k. 18). Przedmiotem roszczenia jest odszkodowanie i zadośćuczynienie za szkodę i krzywdę wyrządzoną przez organ władzy publicznej, tj. sąd, który w postępowaniu wykonawczym, po odwołaniu warunkowego zwolnienia, zarządził poszukiwanie skazanego listem gończym, który odwołano dopiero w dniu 18 grudnia 2015 r., pomimo wcześniejszego odbycia kary w całości.

Bezspornie zatem wnioskodawca dążył do uzyskania ochrony prawnej w zakresie roszczeń, których nie można dochodzić przed sądem karnym. Przepisy rozdziału 58 kodeksu postępowania karnego przewidują szczególny tryb dochodzenia niektórych roszczeń o charakterze cywilnoprawnym. Sprawy, o których mowa w tym rozdziale, choć mają charakter cywilny, są jednak rozpoznawane przez sądy właściwe w sprawach karnych. Przepisy tego rozdziału stanowią więc podstawę dopuszczalności procesu przed sądem karnym, mimo, że sprawy w nim określone sprawami karnymi nie są. Normy przewidujące właściwość sądu karnego w sprawie innej niż karna, jako normy o charakterze szczególnym, podlegają ścisłej wykładni. Tworzą one bowiem wyjątek od ogólnej, wynikającej z art. 2 k.p.c. zasady rozstrzygania spraw cywilnych przez sądy właściwe w postępowaniu cywilnym.

Zgłoszenie przez wnioskodawcę roszczenia innego, niż ściśle określone w art. 552 k.p.k., przesądza o niedopuszczalności procesu prowadzonego według przepisów kodeksu postępowania karnego. W przypadku zaistnienia negatywnej przesłanki procesowej wyczerpujący charakter ma regulacja art. 17 k.p.k., dlatego nie zachodzą podstawy do stosowania, w odniesieniu do kwestii dopuszczalności procesu, przepisów kodeksu postępowania cywilnego na podstawie art. 558 k.p.k.

Sąd Okręgowy postąpił zatem słusznie umarzając postępowanie w sprawie na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. Jakkolwiek w przepisie tym mowa jest o innej okoliczności wyłączającej „ściganie”, to szczególny charakter postępowań przewidzianych w rozdziale 58 k.p.k. uzasadnia jej zastosowanie także do innych okoliczności wyłączających dochodzenie roszczeń odszkodowawczych przed sądem karnym.

Chybione są przy tym zarzuty odnoszące się do rozpoznania sprawy na posiedzeniu. Umorzenie postępowania z powodu zaistnienia negatywnych przesłanek procesowych co do zasady następuje na posiedzeniu (art. 339 § 3 pkt 1 k.p.k.). Konieczność wyznaczenia rozprawy zatem nie zachodziła i to niezależnie od kwestii, czy został podniesiony zarzut przedawnienia. Kwestia prawnej dopuszczalności procesu wyprzedzała bowiem merytoryczne badanie dopuszczalności zasądzenia żadanego świadczenia, m.in. w kontekście oceny skuteczności zarzutu przedawnienia roszczenia majątkowego. Nadmienić warto, że skierowanie sprawy na rozprawę także nie byłoby błędem, w myśl ogólnej zasady dopuszczalności podejmowania na tym forum wszelkich rozstrzygnięć, jakie co do zasady zapadają na posiedzeniu (art. 95 § 1 zd. 2 k.p.k.). Sąd Okręgowy nie miał jednak takiego obowiązku i wbrew twierdzeniom skarżących miał prawo rozstrzygnąć sprawę na posiedzeniu.

Dlatego zaskarżone postanowienie należało utrzymać w mocy.

Niezależnie od powyższych wywodów konieczne jest poczynienie kilku dalszych uwag co do konsekwencji złożenia wniosku z 17 grudnia 2018 r. Niewątpliwie złożenie tego wniosku stanowiło czynność przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia roszczenia o charakterze cywilnoprawnym. Pociąga to za sobą szereg konsekwencji, w tym przerwanie biegu przedawnienia w prawie cywilnym (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Odrębnym zagadnieniem jest natomiast ustalenie, czy wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania przez sąd właściwy w sprawach karnych na podstawie art. 17 k.p.k. kończy definitywnie postępowanie sądowe w sprawie i czy w odniesieniu do wniosku nie powinny być podejmowane dalsze czynności.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w przypadku złożenia wniosku w trybie przepisów rozdziału 58 k.p.k., dotyczącego roszczeń o innym charakterze, niż wymienione w art. 552 k.p.k., sąd właściwy w sprawach karnych powinien umorzyć postępowanie na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k., co definitywnie zamyka postępowanie prowadzone na podstawie przepisów kodeksu postępowania karnego. W dalszej kolejności powinien jednak podjąć działania zmierzające do nadania dalszego biegu wnioskowi, nie wykluczając ewentualnego wezwania wnioskodawcy do sprecyzowania jego żądań.

Czynnością następczą, po umorzeniu postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. powinno być przekazanie wniosku właściwemu sądowi cywilnemu. Może to nastąpić na podstawie zarządzenia o przekazaniu sprawy innemu wydziałowi, jeśli właściwy rzeczowo jest ten sam sąd, do którego sprawa wpłynęła (odpowiednio stosowany § 55 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 grudnia 2015 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych), ewentualnie wyznaczenia tego wydziału przez prezesa sądu (§ 55 ust. 2 rozporządzenia), względnie na podstawie postanowienia w przedmiocie właściwości. Wtórny zagadnieniem jest natomiast to, czy sąd właściwy do rozpoznawania spraw karnych (w praktyce wydział karny) ma to uczynić samodzielnie, np. w tym samym postanowieniu, którym umarza postępowanie, czy też poprzestać na przekazaniu sprawy wydziałowi cywilnemu. Zagadnienie to w realiach sprawy nie ma praktycznego znaczenia, bowiem wartość dochodzonych przez wnioskodawcę roszczeń przekracza 75 tys. zł, więc sąd okręgowy pozostaje właściwy rzeczowo także w sprawie cywilnej. Nie można natomiast, hipotetycznie, wykluczyć sytuacji, w której już na etapie wydawania postanowienia o umorzeniu postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.c. dojdzie do jednoczesnego rozstrzygnięcia w przedmiocie właściwości, skoro obowiązek jej badania z urzędu wprost wynika z art. 35 k.p.k.

(-) SSO (del) Arkadiusz Cichocki

ZARZĄDZENIE

- doręczyć odpis postanowienia wnioskodawcy oraz prokuratorowi,
- zwrócić akta sprawy.

Katowice, dnia 11 czerwca 2019 roku